

Minister Sprawiedliwości

BM-V.0912.7.2023

Warszawa, 1 stycznia 2024 r.

Pani

Grażyna Lewicka
Dyrektor Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Sąd Apelacyjny w Białymstoku, ul. Mickiewicza 5, 15-950 Białystok, (dalej: SA, Sąd, zamawiający lub jednostka).

Kontrolerzy: Ewa Brodowska – starszy specjalista, Mariusz Kramarczuk – radca, działający na podstawie upoważnień nr: 26/2023 i 27/2023 z 16 maja 2023 r. wydanych z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez zastępcę dyrektora Biura Ministra, Jakuba Jamkę.

Tematyka kontroli: Wydatkowanie środków publicznych w ramach postępowań realizowanych w trybie ustawy *Prawo zamówień publicznych* oraz zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł; gospodarowanie środkami transportu w Sądzie; realizacja wydatków ujętych w planie finansowym na dany rok budżetowy.

Termin kontroli: 22.05.2023 r. – 16.06.2023 r., w tym w siedzibie SA w dniach 22-23, 25-26, 29-31.05 i 1.06.2023 r.

Okres objęty kontrolą: lata 2021-2022.

Tryb przeprowadzania kontroli: zwykły.

[akta kontroli str. 1-15]

II. USTALENIA WSTĘPNE

Prezesem SA jest SSO Krzysztof Adamiak (dalej: Prezes).

Dyrektorem Sądu od 26.01.2021 r. jest Grażyna Lewicka¹ (dalej: Dyrektor) natomiast głównym księgowym w SA od 1.10.2015 r. jest [redacted] (dalej: Gł. księgowy). Osobą upoważnioną do wykonywania zadań dyrektora w czasie jego nieobecności była w okresie od 1.04.2020 r. do 31.03.2022 r. [redacted] – zastępca kierownika Oddziału Finansowego, zaś w okresie 1.04.2022 r. – 31.03.2023 r. by [redacted] [redacted] – główny specjalista ds. kontroli, kierownik Oddziału Kontroli Sądu. Kierownikiem Oddziału Gospodarczego (dalej: OG) od 1.10.2018 r. jest [redacted] specjalistą ds. zamówień publicznych od 20.01.2022 r. jest [redacted].

Przed rozpoczęciem kontroli kontrolerzy otrzymali imienne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych na czas wykonywania czynności kontrolnych i w zakresie niniejszej kontroli.

[akta kontroli str. 16-74]

¹ Upřednio od 6.05.2002 r. [redacted]

² Upřednio od 18.07.2008 r. [redacted]

III. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wydatkowanie środków publicznych w ramach postępowań realizowanych w trybie ustawy *Prawo zamówień publicznych* oraz zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł.

Obszar zamówień publicznych oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na:

- treść obowiązujących w okresie objętym kontrolą Zarządzeń³ opartą na nieobowiązującej od 1.01.2021 r. ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – *Prawo zamówień publicznych*⁴ (dalej: *Pzp z 2004 r.*), zamiast na ustawie z dnia 11 września 2019 r. - *Prawo zamówień publicznych*⁵ (dalej: *ustawa Pzp*) od tego terminu;
- wskazanie w obecnie obowiązującym Zarządzeniu Nr A-022/11/22/G z 14.02.2022 r. zbyt wysokiej kwoty (20 000,00 zł netto), poniżej której w przypadku zamówień na dostawę lub usługi sporządzanie umowy w formie pisemnej lub elektronicznej jest fakultatywne zamiast obowiązkowe co nie gwarantuje prawidłowego zabezpieczenia interesów SA;
- błędy w treści oświadczeń składanych na podstawie art. 56 ust. 4 *ustawy Pzp* przez osoby biorące udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu wszystkich 3 kontrolowanych postępowań o udzielenie zamówienia oraz osobę udzielającą zamówień, co budzi wątpliwości w zakresie zachowania przez SA zasady przeprowadzenia tych postępowań w sposób przejrzysty, tj. zasady określonej w art. 16 pkt 2 *ustawy Pzp*;
- nieprzekazanie Prezesowi UZP informacji o złożonych ofertach w zakresie jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, czym naruszono przepis z art. 81 ust. 1 *ustawy Pzp*;
- zawarcie w treści projektów (wzorów) umów i w zawartych 3 umowach dotyczących dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz w treści zawartej umowy dotyczącej jednego postępowania podprogowego zapisów w zakresie prawa do naliczenia zamiast obowiązku naliczenia – nałożenia przez SA kary umownej z tytułu odpowiednio: odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy i w przypadkach wskazanych w umowie, co nie było przejrzyste i nie zabezpieczało skutecznie interesów SA;
- dokonanie potwierdzenia udzielenia jednego zamówienia podprogowego o szacunkowej wartości zamówienia przekraczającej kwotę 20 000,00 zł netto na podstawie pisemnego zamówienia, zamiast zawarcia pisemnej umowy, co było niezgodne z Zarządzeniem Nr A-022/11/22/G z 14.02.2022 r.;
- zamieszczenie w Biuletynie Zamówień Publicznych (dalej: BZP) 3 ogłoszeń o wykonaniu umowy z uchybieniem 30 dniowego terminu określonego w art. 448 *ustawy Pzp*, w zakresie 3 zawartych umów.

1.1. Regulacje wewnętrzne w zakresie zamówień publicznych o wartości równej lub powyżej 130 tys. zł:

W okresie objętym kontrolą obowiązywały następujące wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych, wprowadzone Zarządzeniami Dyrektora:

- Nr 022/4/17/DSA z 4.01.2017 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu pracy Komisji Przetargowej SA* (dalej: *Zarządzenie z 2017 r.*),
- Nr 022-110/19/DSA z 9.09.2019 r. w sprawie *powołania członków Komisji Przetargowej w SA* (dalej: *Zarządzenie z 2019 r.*),
- Nr A-022/68/22/DSA z 24.06.2022 r. w sprawie *wykluczenia wykonawców wspierających agresję na Ukrainę z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w SA* – w zakresie postępowań prowadzonych przez SA na podstawie *ustawy Pzp*.

³ Nr 022/4/17/DSA z 4.01.2017 r. | Nr 022-110/19/DSA z 9.09.2019 r.

⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2019 r., poz. 2019 ze zm., Dz.U. z 2021 r., poz. 1129 ze zm. | Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 ze zm.

W powyższych regulacjach w zakresie zamówień publicznych nie stwierdzono nieprawidłowości lecz w *Zarządzeniu z 2017 r.* i *Zarządzeniu z 2019 r.* stwierdzono uchybienia. Regulacje te zawierają w swojej treści podstawę ich wprowadzenia oraz prawa i obowiązki członków Komisji Przetargowej, a także tryb jej pracy oparty na nieobowiązującej od 1.01.2021 r. *Pzp z 2004 r.*, tj. zamiast na *ustawie Pzp*, która weszła w życie od tego dnia.

W piśmie SA⁶ dotyczącym zastrzeżeń do PWP dodatkowo wskazano informacje, w tym o wydaniu Zarządzeń Dyrektora:

- Nr A.0211.17.2023 z 17 maja 2023 r. uchylającego *Zarządzenie z 2019 r.*⁷,

- Nr A.0211.18.2023 z 18 maja 2023 r. uchylającego *Zarządzenie z 2017 r.* (jednocześnie został wprowadzony w życie do bieżącego stosowania nowy Regulamin Pracy Komisji Przetargowej SA oparty na *ustawie Pzp*).

W związku z nieprzekazaniem kopii ww. nowych zarządzeń nie dokonano ich oceny.

1.2. Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości równej lub powyżej 130 tys. zł.

Z 34 przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w okresie 2021 r. – 2022 r., każde o wartości zamówienia przekraczającej 130 000,00 zł, kontrolą objęto 3 postępowania⁸:

- 1) nr G-2410-2/21 pn. „Dostawa do SA 5 serwerów wirtualizacyjnych oraz 2 przełączników sieciowych wraz z oprogramowaniem”,
- 2) nr G-382-2/22 pn. „Dostawy na rzecz SA materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących” - dwie części zamówienia,
- 3) nr G-382-6/22 pn. „Dostawa serwerów i przełączników sieciowych na potrzeby SA” - dwie części zamówienia.

Pismem z 31.05.2023 r. SA poinformował, że w ww. sprawach nie były przeprowadzane kontrole przez inne organy kontrolne.

Postępowania zostały przeprowadzone na podstawie *ustawy Pzp*, w tym pierwsze i drugie w trybie podstawowym (bez negocjacji) zgodnie z art. 275 pkt 1 ww. ustawy, a trzecie w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z art. 129 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy, o wartości zamówienia wynoszącej odpowiednio:

ad. 1) 561 788,62 zł (131 587,99 euro),

ad. 2) 284 125,74 zł (66 550,89 euro) – w tym dotycząca części nr 1: 152 775,68 zł (35 766,18 euro) oraz części nr 2: 131 350,06 zł (30 766,18 euro)⁹,

ad. 3) 2 145 754,00 zł (481 802,14 euro) – w tym dotycząca części nr 1: 1 955 118,00 zł (438 997,22 euro) oraz części nr 2: 190 636,00 zł (42 804,92 euro).

Wartość każdego zamówienia ustalono zgodnie z art. 28-36 *ustawy Pzp*. Postępowania zostały poprzedzone *Wniosekami o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego*. Do przeprowadzenia postępowań zostały powołane¹⁰ komisje przetargowe (dalej: Komisje przetargowe).

Postępowania zostały wszczęte poprzez zamieszczenie, w tym samym dniu¹¹ (w pierwszym i drugim postępowaniu) odpowiednio: specyfikacji warunków zamówienia

⁶ Nr OK.0910.1.2023 z 15.09.2023 r.

⁷ W piśmie SA wskazano zarządzenie o Nr 022/A/17/DSA a zgodnie z ustaleniem w trakcie kontroli powinno być: Nr 022-110/19/DSA.

⁸ W tym 1 postępowanie wskazane w REJESTRZE ZAMÓWIEŃ 2021 (...) oraz 2 postępowania wskazane w Rejestrze zamówień publicznych prowadzonych w trybie ustawy Pzp za rok 2022.

⁹ W *Protokole postępowania w trybie przetargu nieograniczonego* podano z błędami przeliczenia wartości zamówienia na równowartość w euro, w tym też z podziałem na części.

¹⁰ Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi SA w tym zakresie.

¹¹ Odpowiednio: 23.02.2021 r. i 24.03.2022 r.

(dalej: SWZ) na stronie internetowej prowadzonego postępowania¹², a także ogłoszenia o zamówieniu w BZP¹³. Natomiast w trzecim postępowaniu, również zamieszczono SWZ na stronie internetowej¹⁴ prowadzonego postępowania oraz ze względu na wartość zamówienia przekraczającą progi unijne ogłoszenie zostało przekazane Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej oraz opublikowane w Dz. Urz. UE¹⁵. Dokumenty te spełniały wymogi zawarte odpowiednio w art. 276-288 oraz art. 133- 138 *ustawy Pzp*.

Zamawiający w pierwszym i drugim postępowaniu nie skorzystał z prawa do żądania wniesienia wadium a w trzecim postępowaniu żądał wniesienia wadium w obu częściach zamówienia, co było zgodne z *ustawą Pzp*. Natomiast we wszystkich postępowaniach nie skorzystał z prawa do żądania wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy, co było też zgodne z *ustawą Pzp*.

Otwarcie ofert¹⁶ nastąpiło w terminach określonych w ogłoszeniach o zamówieniu oraz SWZ, zgodnych z *ustawą Pzp*. Bezpośrednio przed otwarciem ofert zamawiający podał kwotę jaką zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie danego zamówienia¹⁷.

Kierownik zamawiającego (Dyrektor), występujący jednocześnie jako osoba udzielająca zamówienia, pracownik zamawiającego, któremu kierownik zamawiającego powierzył wykonanie zastrzeżonych dla siebie czynności w postępowaniu, członkowie Komisji przetargowych, osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowań po stronie zamawiającego i osoby mogące wpłynąć na wynik postępowań złożyli oświadczenia określone w art. 56 ust. 4 *ustawy Pzp* lecz z błędami w ich treści (uchybieniami) opisanymi niżej.

We wszystkich postępowaniach oferty złożono w wyznaczonym terminie; w pierwszym postępowaniu: 2 oferty, w drugim: 5 ofert na pierwszą część zamówienia i 2 oferty na drugą część zamówienia - łącznie przez 5 wykonawców i w trzecim: po 1 ofercie na obie części zamówienia przez 1 wykonawcę.

W drugim i trzecim postępowaniu przekazano do Prezesa UZP informacje o złożonych ofertach zgodnie z *ustawą Pzp*. Natomiast w pierwszym postępowaniu nie przekazano tej informacji Prezesowi UZP, o czym jest mowa niżej w opisie nieprawidłowości w postępowaniu.

W trakcie oceny ofert, biorąc pod uwagę ustalone kryteria¹⁸, dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty:

- 1) w pierwszym postępowaniu¹⁹ z ceną oferty: 675 885,00 zł,
- 2) w drugim postępowaniu²⁰ z ceną ofert: w cz. 1 – 149 625,13 zł i w cz. 2 – 82 800,00 zł, jednocześnie z powodu treści oferty niezgodnej z warunkami zamówienia zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 5 *ustawy Pzp*, odrzucono 4 oferty²¹,
- 3) w trzecim postępowaniu²² z ceną ofert: w cz. 1 – 2 710 000,00 zł i w cz. 2 – 120 000,00 zł.

---

¹² www.bialystok.sa.gov.pl.

¹³ Odpowiednio nr: 2021/BZP 00009532/01 z 23.02.2021 r. i 2022/BZP 00097734/01 z 24.03.2022 r.

¹⁴ 26.07.2022 r.

¹⁵ Przekazane 21.07.2022 r. oraz opublikowane w Dz. Urz. UE nr 2022/S 142-405781 z 26.07.2022 r.

¹⁶ Odpowiednio: 3.03.2021 r., 5.04.2022 r. i 29.08.2022 r.

¹⁷ Odpowiednio: 691 000,00 zł, 317 704,24 zł (170 830,99 zł i 146 873,25 zł) i 2 830 000,00 zł (2 710 000,00 zł i 120 000,00 zł).

¹⁸ W pierwszym postępowaniu cena oferty 60 pkt (%), gwarancja 20 pkt (%), aktualizm rozwiązania 10 pkt (%) i automatyczna rozbudowa rozwiązania 10 pkt (%); w drugim postępowaniu cena oferty 100 pkt (%) - ustalenie ceny jako jedyne kryterium oceny ofert było zgodne z art. 246 ust. 2 *ustawy Pzp*; w trzecim postępowaniu cena oferty 60 pkt (%) i okres gwarancji 40 pkt (%).

¹⁹ Złożonej przez: Sintis Sp. z o.o.

²⁰ Złożonej przez: Golden Line Sp. z o.o. w cz. 1 i 2.

²¹ Złożone przez: Tona Tuszu.pl Sp. z o.o., PRAXIS ŁÓDŹ Pilecka i Petiak Sp. J., NETPRINT S.c. Jerzy Wasieja i Bartosz Szostak oraz Firmę Handlową KOMAX 9 Sp. z o.o. – wszystkie w zakresie cz. 1.

²² Złożone przez Syntis Sp. z o.o.

O wyborze najkorzystniejszej oferty, zgodnie z art. 253 *ustawy Pzp*, poinformowano wszystkich wykonawców, którzy złożyli oferty w ww. postępowaniach, przesyłając im drogą elektroniczną stosowne zawiadomienia i zamieszczając je na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

Z wyłonionymi wykonawcami, w terminach nienaruszających postanowień odpowiednio art. 308 ust. 2 i art. 264 *ustawy Pzp*, zawarto umowy²³ zgodne z treścią wybranych ofert. Ogłoszenia o wyniku postępowania i o udzieleniu zamówienia, w terminach wynikających z art. 309 ust. 1 lub 265 ust. 1 *ustawy Pzp*, zostały opublikowane odpowiednio w BZP²⁴ i w Dz. Urz. UE²⁵. W trakcie prowadzenia postępowań Sąd sporządzał protokoły postępowania zgodnie z art. 71-73 *ustawy Pzp*.

W przygotowaniu i przeprowadzeniu na podstawie *ustawy Pzp* ww. 3 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego stwierdzono niżej opisane uchybienia i nieprawidłowości.

Uchybienia stwierdzono w treści składanych oświadczeń na podstawie art. 56 ust. 4 *ustawy Pzp* (dalej: oświadczenia) przez nw. osoby we wszystkich kontrolowanych postępowaniach, w tym:

- 1) we wszystkich postępowaniach: Dyrektor złożyła oświadczenia zaznaczając na drukach tych oświadczeń, że składa je tylko jako kierownik zamawiającego nie zaznaczając odpowiednio na tych drukach (i nie składając oświadczeń na odrębnych drukach) informacji, że składa te oświadczenia też jako osoba udzielająca zamówienie,
- 2) dodatkowo w drugim i trzecim postępowaniu: wszystkie osoby będące członkami Komisji przetargowej (6 osób) i jednocześnie wskazane w *Protokole postępowania w trybie podstawowym/przetargu nieograniczonego* (dalej: *Protokół*) jako osoby mogące wpłynąć na wynik postępowania (wykonujące dodatkowo wskazane w *Protokole* czynności związane z przygotowaniem postępowania) zaznaczyły na drukach tych oświadczeń, że składają te oświadczenia tylko jako członkowie Komisji przetargowej nie zaznaczając odpowiednio na ich drukach informacji, że składają te oświadczenia też jako osoby mogące wpłynąć na wynik postępowania,
- 3) ponadto dodatkowo w trzecim postępowaniu: pracownik zamawiającego, któremu kierownik zamawiającego powierzył wykonanie zastrzeżonych dla siebie czynności w postępowaniu (z upoważnienia Dyrektora wykonywanie czynności w przygotowaniu i przeprowadzeniu postępowania w okresie nieobecności Dyrektora) złożył oświadczenia jako kierownik zamawiającego (błędnie, bo nie był oczywiście kierownikiem zamawiającego). Fakt, że druki oświadczeń nie zawierały pozycji do zaznaczenia pt. „pracownik zamawiającego, któremu kierownik zamawiającego powierzył wykonanie zastrzeżonych dla siebie czynności w postępowaniu” (a powinny, bo tak wynika w treści wzoru *Protokołu*) nie może być powodem i wyjaśnieniem tego błędu. Druki oświadczeń (nie będące wzorami dokumentów wynikającymi z przepisów *ustawy Pzp*) powinny być odpowiednio uzupełnione przy ich wypełnianiu np. odręcznie przez tego pracownika w zakresie prawidłowej nazwy pełnionej funkcji.

Wszystkie popełnione i wyżej opisane błędy w treści składanych oświadczeń nie naruszają art. 56 ust. 4 *ustawy Pzp* lecz budzą wątpliwości w zakresie zachowania przez SA zasady przeprowadzenia tych postępowań w sposób przejrzysty, tj. zasady określonej w art. 16 pkt 2 *ustawy Pzp*, ponieważ wykonywanie wszystkich (podwójnych) czynności czy też określenie prawidłowej funkcji wykonywanej w postępowaniu przez ww. osoby powinno wynikać z treści ich oświadczeń bez posilkowania się dodatkowo zapisami zawartymi w tym zakresie w *Protokołach* lub innych dokumentach z postępowań.

²³ W zakresie: 1. postępowania – umowa nr G-2410-2/2021 z 16.03.2021 r., 2. postępowania – umowa nr G-382-2/22 z 6.05.2022 r. dotycząca cz. 1 i 2 oraz 3. postępowania – umowa nr G-382-6/22(1) z 23.09.2022 r. dotycząca cz. 1 i umowa nr G-382-6/22(2) z 23.09.2022 r. dotycząca cz. 2.

²⁴ Odpowiednio: nr 2021/BZP 00031098/01 z 12.04.2021 r. i nr 2022/BZP 00176873/01 z 25.05.2022 r.

²⁵ Nr 2022/S 206-58779 z 25.10.2022 r.

Ponadto w przeprowadzeniu pierwszego postępowania stwierdzono nieprawidłowość, ponieważ nie przekazano Prezesowi UZP informacji o złożonych ofertach czym naruszono przepis z art. 81 ust. 1 ustawy Pzp.

Ustalania, w tym stwierdzone uchybienia dotyczące treści umów zawartych na podstawie przeprowadzenia ww. 3 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego i w zakresie postanowień projektów umów będących załącznikami do SWZ oraz w zakresie realizacji umów zostały szczegółowo opisane w pkt 1.5 niniejszego dokumentu.

Nie stwierdzono, aby ustalone w trakcie przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz w zakresie realizacji umów uchybienia i nieprawidłowości miały wpływ na wynik tych postępowań.

[akta kontroli str. 18-21, 23-43, 75-118]

1.3. Wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych o wartości poniżej 130 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały następujące wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych o wartości poniżej 130 000,00 zł, wprowadzone Zarządzeniami Dyrektora:

- Nr A-022/11/22/G z 14.02.2022 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania w SA zamówień publicznych o wartości poniżej kwoty wskazanej w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp (dalej: Zarządzenie z 2022 r.).

Ponadto ustalono, że w okresie objętym kontrolą przed 14.02.2022 r. nie obowiązywały wewnętrzne uregulowania dotyczące zamówień publicznych o wartości poniżej 130 000,00 zł, zwanych dalej zamówieniami lub postępowaniami podprogowymi. Z wyjaśnień²⁶ wynika, że pomimo niewprowadzenia w SA ww. regulacji wewnętrznych, w okresie tym stosowano w praktyce konkurencyjne procedury wyborów wykonawców (udzielania zamówień podprogowych) takich jak: rozeznanie rynku (w zakresie zamówień o wartości szacunkowej do 10 000 zł) i zapytanie ofertowe lub ogłoszenie publiczne (odpowiednio w zakresie zamówień o wartości szacunkowej powyżej 10 000 zł oraz powyżej 20 000,00 zł),

- Nr A-022/68/22/DSA z 24.06.2022 r. w sprawie wykluczenia wykonawców wspierających agresję na Ukrainę z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w SA – w zakresie prowadzonych przez SA postępowań i konkursów podprogowych, a także postępowań z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp.

W zakresie powyższej regulacji nie stwierdzono nieprawidłowości, lecz w Zarządzeniu z 2022 r. stwierdzono uchybienie polegające na wskazaniu zbyt wysokiej kwoty (20 000,00 zł netto), poniżej której w przypadku zamówień na dostawy lub usługi sporządzanie umowy w formie pisemnej lub elektronicznej jest fakultatywne zamiast obowiązkowe. Oznacza to, że dopiero od kwoty 20 000,00 zł netto wymagana jest forma pisemna do zawarcia umowy co nie gwarantuje prawidłowego zabezpieczenia interesów SA, w tym np. z powodu braku w pisemnych zamówieniach wskazanych w tych regulacjach (lub ew. ustnych umowach), kar umownych dla wykonawcy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie przedmiotu umowy/zamówienia czy też za odstąpienie od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy.

Z wyjaśnień SA²⁷ w tym zakresie wynika, że:

- wybór dowolnej formy umowy wynika z Kodeksu cywilnego a interesy zamawiającego przy takiej formie zakupu zabezpiecza zarówno rękojmią sprzedawcy jak i gwarancją producenta rzeczy nabytej,
- próg na poziomie 20 000 zł netto został ustalony w celu zabezpieczenia interesu zamawiającego, w tym biorąc pod uwagę specyfikę zamówień bo na rynku funkcjonują

²⁶ Pismo (oświadczenie bez nr) kierownika OG z 20.07.2023 r.

²⁷ Pismo Dyrektora z 16.06.2023 r., nr K.072.11.2023 z załącznikami.

- podmioty, które są w stanie rzetelnie zrealizować daną dostawę czy usługę lecz nie są skłonne do zawierania umów (nadmierny formalizm),
- SA ustalając ww. próg pomocniczo posiłkował się regułami przewidzianymi w wytycznych Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w zakresie kwalifikowalności wydatków współfinansowanych ze środków europejskich, wg których zasadę konkurencyjności z obligatoryjnym zawarciem umowy stosuje się od kwoty 50 000 zł netto,
  - SA, tam gdzie jest to możliwe i uzasadnione jego potrzebami, niejednokrotnie zawiera umowy również przy zamówieniach o niższej wartości.

Wyjaśnienia te są nieprzekonywujące i niewystarczające do ich uznania. Przy okazji tych wyjaśnień należy stwierdzić, że przedmiotowe zastrzeżenie kontroli nie wyklucza możliwości uzupełnienia procedury (np. przy zmianie zarządzenia w zakresie tego uchybienia) o zapis o odstąpieniu od obowiązku zawarcia pisemnej umowy w sytuacji wyjątkowej i uzasadnionej (racjonalnej), za pisemną zgodą Dyrektora. Sytuacją taką może być w szczególności brak zgody (niechęć) wykonawców (np. poprzez nieskładanie ofert w konkurencyjnym postępowaniu podprogowym) na zawarcie pisemnej umowy (zgodnie z treścią udostępnionego w postępowaniu podprogowym wzoru umowy zawierającego obowiązkowe - stosowne kary umowne dla wykonawcy) gdy stanowi to zagrożenie w realizacji, w tym terminu planowanego przez Sąd zadania.

1.4. Postępowania podprogowe.

Kontrola objęła 5 zamówień podprogowych wybranych z łącznej liczby 388 zamówień podprogowych²⁸. Są to:

- 1) Wymiana klimatyzatora w serwerowni SA, w tym dostawa i montaż - nr G-2410-70/21,
- 2) Wykonanie inwentaryzacji architektonicznej wraz z analizą bezpieczeństwa pożarowego budynku SA - nr IR-381-1/22,
- 3) Roboty budowlano-remontowe dwóch wejść do budynku od strony ul. Świętojańskiej oraz wejścia do budynku od strony ul. Mickiewicza w budynku SA - nr IR-381-2/22/1 (dwie części zamówienia podprogowego – 2 umowy),
- 4) Dostawa 10 szt. niszczarek dokumentów - nr G-381-221/22²⁹,
- 5) Dostawa donic i koszy zewnętrznych na potrzeby SA – nr G-381-245/22.

Skontrolowane zamówienia podprogowe zostały udzielone w oparciu o zatwierdzony przez Dyrektora wniosek³⁰ zawierający odpowiednio: m.in. opis przedmiotu zamówienia i wartość przedmiotu zamówienia oraz na wnioskach zgodnych z Zarządzeniem z 2022 r. z uzasadnieniem celowości udzielenia zamówienia podprogowego. Przedmiotowe wnioski zostały asygnowane przez Głównego Księgowego na okoliczność zgodności wydatku z planem finansowym na dany rok budżetowy/zabezpieczenia finansowego na realizację przedmiotowego zamówienia podprogowego oraz wskazanie źródła finansowania. Dokumentacja zamówień podprogowych zawierała dokument dotyczący ustalania (oszacowania) wartości zamówienia, zapytanie ofertowe z załącznikami, złożone oferty i ew. inna korespondencja z wykonawcami.

W postępowaniach dokonano wyboru ofert złożonych przez wykonawców, które były zgodne z przedmiotem zamówienia i najkorzystniejsze (najniższe) cenowo. Z wyłonionymi wykonawcami zawarto umowy³¹ w formie pisemnej z wyjątkiem dostawy 10 szt.

²⁸ Z Zestawienia – Umowy 2021 i rejestru zamówień podprogowych z 2022 r. (bez nazwy).

²⁹ W dokumentach zawarty jest też nr G-381-221/2022.

³⁰ Odpowiednio: dotyczący zamówień podprogowych z pkt 1 i 2 - Wniosek do Kierownika zamawiającego (...) oraz dotyczący zamówień podprogowych z pkt 3, 4 i 5 - Wniosek o udzielenie zamówienia publicznego o wartości poniżej kwoty 130 000,00 zł netto zgodnie z Zarządzeniem z 2022 r.

³¹ Umowy: nr G-2410-70/21 z 25.10.2021 r. zawarta ze współnikami ARCTOS s.c. [redacted] na kwotę 31 301,04 zł brutto; nr IR-381-1/22 o wykonanie dokumentacji inwentaryzacyjnej z 18.03.2022 r. zawarta z ARCHI+ [redacted] sp. j. na kwotę 147 600,00

niszczarek dokumentów, w którym to postępowaniu przesłano wykonawcy pisemne zamówienie (o czym jest mowa szczegółowo w pkt 1.5). Przedmiot umów/zamówienia był tożsamy z przedmiotem postępowania, a wynagrodzenie wykonawców i termin wykonania przedmiotu zamówienia były zgodne ze złożonymi ofertami i wynikiem negocjacji z przyszłym wykonawcą w zakresie zamówienia podprogowego określonego wyżej w pozycji 2.

Uwzględniając powyższe, objęte kontrolą postępowania podprogowe zostały przeprowadzone należycie, z zachowaniem zasad konkurencyjności postępowania i wyboru wykonawcy – najkorzystniejszej oferty.

Ustalenia, w tym stwierdzone uchybienia dotyczące umów i zamówienia zawartych na podstawie ww. postępowań podprogowych zostały szczegółowo opisane w pkt 1.5 niniejszego dokumentu.

[akta kontroli str. 18-21, 23-43, 119-474]

1.5 Umowy zawarte na podstawie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego i postępowań podprogowych i ich realizacja.

W treści umów stwierdzono następujące uchybienia:

- zawarcie w treści projektów (wzorów) umów i w zawartych 3 umowach³² dotyczących dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego³³ zapisów w zakresie prawa do naliczenia zamiast obowiązku naliczenia – nałożenia przez SA kary umownej z tytułu odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy,
- zawarcie w treści zawartej 25.10.2021 r. umowy nr G-2410-70/21 na dostawę klimatyzatora oraz jego montaż w serwerowni SA wraz z demontażem zapisów o prawie zamawiającego do naliczenia Wykonawcy kar umownych, w przypadkach wskazanych w umowie, zamiast o jego obowiązku.

Zawarcie ww. postanowień o możliwości zamiast konieczności naliczenia-nałożenia kar umownych, pozostawiające uznaniowość przy ich egzekwowaniu, stanowiło sytuację niejednoznaczną. Nie było to też przejrzyste, w szczególności w zakresie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w których zawarto te postanowienia w treści projektu (wzoru) umowy stanowiących załączniki do SWZ bo została złamana zasada przygotowania i przeprowadzenia tych postępowań w sposób przejrzysty, tj. zasada określona w art. 16 pkt 2 ustawy Pzp. Wynikało to z faktu, że wykonawca (wcześniej potencjalny wykonawca) przy takich postanowieniach umowy nie wiedział, kiedy i czy będzie przez zamawiającego (SA) naliczona kara umowna. Powyższe nie zabezpieczało, wobec tego skutecznie interesów SA, gdyż zapisy te umożliwiały nienaliczenie kary umownej przez zamawiającego. Ponadto, mogło stwarzać sytuacje niejednoznaczne w trakcie realizacji umowy. Należy przez to rozumieć np. taką sytuację, w której SA nie naliczyłby kary umownej wykonawcy pomimo wystąpienia zdarzenia wskazanego w umowie jako podstawy do naliczenia, co byłoby zgodne z treścią umowy, lecz bez dodatkowych wyjaśnień (racjonalnego uzasadnienia) ze strony SA (czego nie wymagała umowa) mogło budzić wątpliwości w zakresie przyczyn jej nienaliczenia. O zobowiązaniu można mówić, kiedy zapisy o karach umownych byłyby sformułowane np. w następujący sposób: „Zamawiający naliczy kary umowne w przypadku ...” lub „Wykonawca jest zobowiązany do zapłaty kary umownej w przypadku ...” itp. - tak jak w pozostałych

---

zł brutto; nr IR-381-2/22/1 z 2.06.2022 r. zawarta z ██████████ – Usługi Kamieniarsko-Budowlane Stone-Bud na kwotę 89 298,00 zł brutto z aneksem nr 1 z 29.08.2022 r. zmieniającym termin zakończenia zadania; nr IR-381-2/22/2 z 2.06.2022 r. zawarta z ██████████ – MASTERIX na kwotę 53 874,00 zł brutto; nr G-381-245/2022 r. z 9.12.2022 r. zawarta z ██████████ – Usługi Kamieniarsko-Budowlane Stone-Bud na kwotę 29 151,00 zł brutto.

³² Nr G-2410-2/2021 z 16.03.2021 r., nr G-382-6/22(1) z 23.09.2022 r. i nr G-382-6/22(2) z 23.09.2022 r.

³³ Nr G-2410-2/21 na dostawę do SA 5 serwerów wirtualizacyjnych oraz 2 przełączników sieciowych wraz z oprogramowaniem oraz nr G-382-6/22 na dostawę serwerów i przełączników sieciowych na potrzeby SA.

kontrolowanych umowach zawartych w wyniku przeprowadzenia postępowań podprogowych i postępowania na podstawie *ustawy Pzp*.

Z wyjaśnień SA³⁴ wynika, że:

- bez względu na ww. zapis w umowie, zamawiający każdorazowo w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania nalicza kary umowne, o ile występują ku temu przesłanki określone w umowie,
- w przypadku stwierdzenia braku winy (odpowiedzialności) wykonawcy za niewykonanie umowy, nie ma podstaw do naliczenia kar umownych – z tego względu niezasadne byłyby zapisy umowy przewidujące automatyzm w naliczaniu kar umownych,
- w oparciu o przepisy art. 15r ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, zamawiający zobowiązany był do ustalenia czy okoliczności powołane przez wykonawcę uzasadniają zwolnienie wykonawcy z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy,
- prawo naliczenia kary umownej wpisuje się w regulację art. 431 *ustawy Pzp* nakazującą współdziałanie stron przy realizacji zamówienia, w tym do tego aby wykonawca nie został obciążony każdym ryzykiem i problemami związanymi z wykonaniem umowy.

Wskazane ww. wyjaśnieniach argumenty nie zmieniają sensu i nie konwalidują kwestionowanych, literalnych zapisów umów i w związku z tym nie zostały przyjęte.

Ponadto, w wyniku przeprowadzenia postępowania podprogowego w zakresie dostawy 10 szt. niszczarek dokumentów o szacunkowej wartości zamówienia ustalonej na kwotę 20 325,20 zł netto, udzielenie zamówienia podprogowego zostało potwierdzone pisemnym zamówieniem dopuszczalnym tylko przy szacunkowej wartości zamówienia do kwoty 20 000,00 zł netto (tj. zamówieniem niezawierającym, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi, postanowień w zakresie kar umownych dla wykonawcy) zamiast zawarcia pisemnej umowy, co było niezgodne z Zarządzeniem z 2022 r.

Natomiast w zakresie realizacji umowy:

- nr G-2410-2/21 dotyczącej dostawy do SA 5 serwerów wirtualizacyjnych oraz 2 przełączników sieciowych wraz z oprogramowaniem, wykonanej 6.04.2021 r.,
  - nr G-382-6/22(1) dotyczącej dostawy do SA serwerów, wykonanej 13.10.2022 r.
  - nr G-382-6/22(2) dotyczącej dostawy do SA przełączników, wykonanej 8.12.2022 r.
- stwierdzono, że ogłoszenie o wykonaniu umowy zostało zamieszczone w BZP³⁵ z uchybieniem 30 dniowego terminu określonego w art. 448 *ustawy Pzp*.

W odniesieniu do zamówień realizowanych w wyniku 8 postępowań opisanych w pkt 1.2 i 1.4 ustalono, co następuje.

Realizacja umów zawartych w wyniku przeprowadzonych postępowań podprogowych i postępowań o udzielenie zamówienia na podstawie *ustawy Pzp* nastąpiła zgodnie z ich treścią, z wyjątkiem realizacji umowy nr G-381-245/2022 z 9.12.2022 r., w zakresie której nie dotrzymano terminu (do 22.12.2022 r.) dostawy o 10 dni, co skutkowało zapłatą przez wykonawcę kary umownej (potrąceniem z wynagrodzenia) zgodnie z postanowieniami umowy. Każdorazowo odbiór przedmiotu umów dokonany został na podstawie protokołów odbioru podpisanych przez przedstawicieli stron.

Faktury były poddane kontroli wstępnej, zatwierdzane do wypłaty i płacone w wysokościach określonych w zawartych umowach przelewem na prawidłowe rachunki oraz we właściwych terminach.

³⁴ Pismo Dyrektora z 16.06.2023 r., nr K.072.11.2023 z załącznikami.

³⁵ Odpowiednio: nr 2021/BZP 00131374/01 z 29.07.2021 r., nr 2023/BZP 00006495/01 z 3.01.2023 r. i 2023/BZP 00083081/01 z 6.02.2023 r.

[akta kontroli str. 102-118, 174-189, 246-264, 350-371, 449-474]

2. Gospodarowanie środkami transportu w Sądzie, w szczególności gospodarka samochodowa oraz podróże służbowe.

Gospodarowanie środkami transportu w Sądzie oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na:

- brak wewnętrznych procedur określających tryb i zasady korzystania z samochodów służbowych;
- prowadzenie w kontrolowanym okresie *Ewidencji wyjazdów służbowych w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku* w sposób ciągły tj. bez podziału na poszczególne lata.
- brak informacji o sposobie odbioru należności przez pracownika w rozliczeniach poleceń wyjazdów służbowych.

Ponadto stwierdzono, że delegacje rozliczono zgodnie z obowiązującymi przepisami, a ich akceptacji dokonywały osoby do tego upoważnione. Zgody na użycie samochodów prywatnych w celach służbowych, każdorazowo były wydawane na podstawie uzasadnionych wniosków delegowanego pracownika. Kwoty należności za przejechany 1 kilometr trasy naliczane były zgodnie z obowiązującymi stawkami i zwracane bezpośrednio na konta bankowe pracowników. Dokumentacja związana z gospodarką samochodową prowadzona była w sposób rzetelny, zawierający wszystkie wymagane wpisy. Pracownicy SA mający w zakresie obowiązków służbowych kierowanie samochodem służbowym posiadali niezbędne badania lekarskie.

2.1. Gospodarka samochodowa.

W Sądzie wykorzystuje się „Zasady używania i eksploatacji samochodów służbowych w sądach powszechnych i innych jednostkach resortu” opracowane w 2010 r. przez Naczelnika Wydziału Transportu w Biurze Administracyjno – Finansowym Ministerstwa Sprawiedliwości³⁶- powyższe wynika z wyjaśnień Kierownika OG³⁷. Jest to niezgodne z § 18.2. *Instrukcji*, gdzie widnieje zapis, iż OG prowadzi dokumentację i sporządza sprawozdawczość zgodnie z „Zasadami używania i eksploatacji samochodów służbowych w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku”³⁸. Zauważyć należy, że otrzymane materiały były wyłącznie materiałami szkoleniowymi i poglądowymi. Dlatego zasadnym jest posiadanie w SA aktualnych procedur wewnętrznych określających tryb i zasady korzystania z samochodów służbowych i jednocześnie dostosowanych do specyfiki i potrzeb SA. To pozwalałoby zminimalizować ewentualne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w przedmiotowym obszarze działalności Sądu. Ponadto zapewniałoby m. in. skuteczną kontrolę zarządczą, o której mowa w art. 68–69 *uffp*, jak również dokonywanie wydatków publicznych w sposób m. in. oszczędny i celowy.

Sąd dysponuje 3 samochodami służbowymi³⁹, zatrudnia 2 osoby⁴⁰ na stanowisku: kierowca samochodu osobowego oraz rzemieślnik – kierowcy samochodu osobowego. Ponadto 3 innych pracowników Sądu⁴¹ ma aktualne, stosowne badania do kierowania samochodem osobowym w ramach obowiązków służbowych.

W Sądzie prowadzony jest przez OG *Raport dyspozytorski*, który zawiera ewidencje wyjazdów samochodów służbowych. W kontrolowanym okresie każdorazowo występowało do Kierownika Oddziału Gospodarczego z *zapotrzebowaniem na środki transportu*. Powyższe zapotrzebowania zostały prawidłowo wypełnione o nr

³⁶ [redacted]

³⁷ Z 30.05.2023 r.

³⁸ Wprowadzonym w życie 5.05.2008 r. zarządzeniem Prezesa SA w Białymstoku.

³⁹ marki: Ford Mondeo o nr rej. BI 5002L i 2 samochody Opel Insignia o nr rej. BI 4290U oraz nr rej. BI 274 CN.

⁴⁰ [redacted] oraz [redacted]

⁴¹ [redacted] – administrator systemu teleinformatycznego, [redacted] – specjalista ds. inwestycji i remontów oraz [redacted] – administrator systemu informatycznego.

przydzielonego samochodu, miejsca wyjazdu, imienia i nazwiska osoby wnioskującej oraz planowanej godziny wyjazdu i powrotu.

Ponadto dla każdego pojazdu prowadzona jest: *Zbiorcza miesięczna karta ewidencji kosztów eksploatacji*, *Kontrolka zużycia materiałów pędnych* oraz *Miesięczna ewidencja zużycia paliwa*. W Sądzie sporządza się *Sprawozdanie z eksploatacji pojazdów samochodowych za I półrocze i za cały rok*. Określa się w nim: przebieg w kilometrach od początku eksploatacji, jak i w danym okresie sprawozdawczym; koszty eksploatacji oraz koszty użycia samochodów prywatnych do celów służbowych.

Kosztami eksploatacyjnymi jakie Sąd poniósł w badanym okresie były wydatki na zakup paliwa i akcesoriów samochodowych oraz mycia pojazdów⁴².

Stwierdzono, iż prowadzona dokumentacja nie wskazywała, iż korzystano z samochodów służbowych do celów prywatnych⁴³.

2.2 Podróże służbowe.

Kwestie podróży służbowych w Sądzie precyzowało Zarządzenie nr 022/231/16/F Prezesa i Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 29.12.2016 r. w sprawie określenia warunków rozliczania delegacji służbowych pracowników Sądu Apelacyjnego w Białymstoku.

Próbie poddano 23 kosztowe polecenia wyjazdów służbowych⁴⁴ (dalej: PWS) spośród 410 wystawionych w latach 2021-2022. Zauważyć należy, iż *Ewidencja wyjazdów służbowych w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku* prowadzona była w sposób ciągły przez ww. okres tj. bez podziału na poszczególne lata.

Na podstawie objętych kontrolą poleceń wyjazdów służbowych ustalono, że:

- były kompletnie wypełniane;
- rozliczenie PWS następowało terminowo;
- w przypadku używania przez osoby delegowane prywatnego samochodu do celów służbowych dołączany do PWS był wniosek zaakceptowany przez Prezesa⁴⁵ lub Dyrektora SO⁴⁶, co było zgodne kolejno z art. 22 § 1 pkt 1b i z art. 31a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych*⁴⁷ (dalej: *usp*);

Ustalono jednocześnie, że przyjęte w rozliczeniach PWS stawki za 1 kilometr trasy przebiegu pojazdu były zgodne z obowiązującymi zarządzeniami Prezesa i Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie określenia wysokości oraz warunków zwrotu kosztów używania prywatnych pojazdów pracowników Sądu do celów służbowych⁴⁸ i mieściły się w granicach określonych obowiązującym *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy*.

- wszystkie rozliczenia polecenia wyjazdu służbowego zawierały informację o sprawowanej kontroli pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzeniu do wypłaty;
- należności z tytułu odbytych podróży służbowych naliczono w sposób prawidłowy;

⁴² Sprawdzono na podstawie dowodów źródłowych z września i października 2022 r.

⁴³ Kontrolę poddano *Raport dyspozytorski* nr 4 z września – października 2022 r.

⁴⁴ Na podstawie prowadzonej „*Ewidencji wyjazdów służbowych w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku*” tj. PWS nr: 301, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 312, 314, 326, 329, 330, 334, 335, 336, 342, 343, 348, 349, 350, 351, 352, 356.

⁴⁵ W przypadku sędziów, asystentów sędziów, dyrektora, kuratora okręgowego oraz jego zastępcy.

⁴⁶ W przypadku pozostałych pracowników.

⁴⁷ Dz. U. z 2019 r., poz. 52 ze zm.; Dz. U. z 2020 r., poz. 365 ze zm.; Dz. U. 2020 r., poz. 2072 ze zm.

⁴⁸ Zarządzenie nr 022/105/A/13 z 24.07.2013 r. zmienione Zarządzeniem nr 022/109/A/14 z 25.06.2014 r.

- zwrotów dokonywano na konta bankowe pracowników pobierane do przelewów z modułu płacowego⁴⁹. Zauważyć należy, że rozliczenia PWS nie zawierały informacji o sposobie odbioru należności przez pracownika. Wg kontrolujących zasadnym byłoby rozważenie umieszczenia takowych zapisów na dokumencie.

[akta kontroli str. 1201-1412, 1976-2294]

3. Realizacja wydatków ujętych w planie finansowym na dany rok budżetowy.

Wydatkowanie środków budżetowych oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami dotyczącymi braku:

- informacji o sposobie odbioru należności przez pracownika we wnioskach o refundację kosztów zakupu okularów korygujących wzrok;
- zapisów dotyczących: kar umownych, warunków odstąpienia od umowy oraz umożliwiających skuteczne dochodzenie roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem, w tym zasad ich odbioru w umowach zlecenia zawieranych w kontrolowanym okresie m.in. z pracownikami Sądu;
- zapisów w umowach zlecenia dotyczących sposobu uregulowania wynagrodzenia poprzez określenie formy płatności np. przelewem na konto bankowe z ewentualnym wskazaniem jego numeru, na które zleceniobiorcy powinni otrzymywać wynagrodzenie;
- na rachunkach przedstawionych przez zleceniobiorców (w szczególności pracowników Sądu) informacji o sposobie zapłaty należności wynikającej z rozliczenia umów zlecenia, co w konsekwencji utrudniało weryfikację dokonanych wypłat.

3.1 Regulacje wewnętrzne.

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2021-2022 w SA obowiązywała *Instrukcja obiegu dowodów finansowo-księgowych i ich kontroli w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku*⁵⁰ (dalej: *Instrukcja*). Zapisy przedmiotowej regulacji zapewniały, że gospodarowanie środkami finansowymi w jednostce będzie odbywało się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowość⁵¹ (dalej: *uor*) oraz ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵² (dalej: *ufp*). W *Instrukcji* określono obieg poszczególnych rodzajów dokumentów finansowo – księgowych oraz zasady funkcjonowania kontroli finansowej.

3.2 Realizacja wydatków ujętych w planie finansowym.

Plan i realizację wydatków Sądu⁵³ w latach 2021-2022, ustalono na podstawie rocznych sprawozdań Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

Wydatki SA wyniosły odpowiednio: w 2021 r. - 48 538 018,16 zł i stanowiły 99,94 % (48 565 735,00 zł) planu po zmianach, a w 2022 r. - 54 344 842,03 zł, tj. 98,64 % (55 094 573,00 zł) planu po zmianach. W 2022 r. nastąpił wzrost ogólnej kwoty wydatków Sądu o 10,69 % w stosunku do roku 2021; wyższa o 5 806 823,87 zł kwota wynikała przede wszystkim ze zwiększenia wydatków z § 4210 *Zakup materiałów i wyposażenia*⁵⁴ oraz §§ 4000 i 4450 odpowiednio: *Zakup usług pozostałych* oraz *Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów*⁵⁵. Powyższe wydatki zostały szczegółowo opisane w dalszej części niniejszego dokumentu pokontrolnego.

⁴⁹ Jak wynika z wyjaśnień GI. księgowej z 31.05.2023 r.

⁵⁰ Wprowadzona Zarządzeniem nr 022/140/2019/F Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2019 r.

⁵¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 351 ze zm.; Dz. U. z 2021 r., poz. 217 ze zm.

⁵² Dz. U. z 2019 r., poz. 869 ze zm.; Dz. U. z 2021 r., poz. 305 ze zm.; Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 ze zm.

⁵³ Dział 755 Wymiar sprawiedliwości, rozdział 75502 Jednostki sądownictwa powszechnego.

⁵⁴ W roku 2021 stanowiły kwotę 2 903 912,38 zł.

⁵⁵ W 2021 r. stanowiły kwoty odpowiednio: 4 888 136,40 zł i 349 000,00 zł.

Szczegółowym badaniem objęto realizację losowo wybranych wydatków w kwocie 4 463 585,83 zł, tj. 7,84 % łącznej ogólnej kwoty wydatków dokonanych w kontrolowanych latach (2,87 % i 11,22 % z kwoty wydatków kolejno w 2021 i 2022 r.)⁵⁶. W ramach badanej próby, skontrolowano wydatki w łącznej kwocie 3 533 236,69 zł (79,17 %) pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania *ustawy Pzp*.

1) § 3020 Grupa wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń

Na wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń w SA zostały zaplanowane środki finansowe w wysokości odpowiednio: 32 450,00 zł w 2021 r. i 31 315,00 zł w 2022 r.

Objęte kontrolą wydatki w kwocie 8 159,28 zł zostały zrealizowane w 2021 r. Związane były z refundacją kosztów zakupu okularów korygujących wzrok pracownikom pracującym na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe. Ww. refundacja odbywała się na podstawie wspólnego zarządzenia Prezesa i Dyrektora SA⁵⁷.

Na podstawie skontrolowanych dokumentów stwierdzono, że wydatki były celowe oraz zostały poniesione każdorazowo w kwocie ustalonej ww. zarządzeniem. Wnioski pracowników posiadały poświadczenie bezpośredniego przełożonego o używaniu w pracy monitora ekranowego przez co najmniej połowę wymiaru czasu pracy. Do każdego wniosku załączone było aktualne zaświadczenie lekarskie oraz imienny rachunek/fakturę dokumentujący zakup okularów. Zauważyć należy jednak, iż wnioski nie zawierały informacji o sposobie odbioru należności przez pracownika. Wg kontrolujących zasadnym byłoby rozważenie umieszczenie ww. zapisu na wniosku.

Na wnioskach była informacja o sprawowanej kontroli pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzeniu do wypłaty przez Dyrektora. Ponadto były asygnowane przez Gł. Księgowego, czym wypełniono przesłanki wynikające z art. 54 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ufp.

W Oddziale Finansowym do ww. wniosków sporządzane było odrębne polecenie przelewu z numerem konta bankowego pracownika, kwotą oraz tytułem, które stanowiły ostatecznie podstawę dokonania wydatku zgodnie z zapisami *Instrukcji*⁵⁸. Numery kont bankowych pobierane były z modułu płacowego i weryfikowane przez pracowników OF – oświadczeniem zastępcy Gł. księgowej⁵⁹ z 15.06.2023 r. Wypłata była dokonywana bez zbędnej zwłoki.

2) § 4000 Grupa wydatków bieżących jednostki

Na wydatki bieżące dla SA zostały zaplanowane środki finansowe w wysokości odpowiednio: 8 449 492,00 zł w 2021 r. i 11 582 018,00 zł w 2022 r.

▪ § 4210 Zakup materiałów i wyposażenia

Objęte kontrolą wydatki zostały zrealizowane na zakup i dostawę w:

- 2021 r.: lodówki do kuchni znajdującej się przy pokojach gościnnych w SA – 1 449,00 zł; monitorów, komputerów, przełączników sieciowych oraz urządzeń drukujących do sądów apelacji białostockiej – 43 268,94 zł. Łącznie skontrolowano wydatki na kwotę 44 717,94 zł, tj. 1,54 % wydatków dokonanych w tym roku (2 903 912,38 zł);

⁵⁶ Próbą objęto 98 dowodów księgowych.

⁵⁷ Zarządzenie nr 022/16/21/BHP Prezesa i Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 16.02.2021 r. w sprawie refundacji kosztów zakupu okularów korygujących wzrok pracownikom Sądu Apelacyjnego w Białymstoku pracującym na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe.

⁵⁸ § 11 pkt. 3 podrozdział II Wydatki budżetowe, rozdział II Obieg dokumentów finansowo – księgowych w Sądzie Apelacyjnym.

⁵⁹ ~~Wniosek o wypłatę~~

- 2022 r.: donic i koszy zewnętrznych – 29 151,00 zł; materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących – 107 725,63 zł, tj. ogółem 2,72 % dokonanych wydatków (5 023 527,27 zł).

Należności za dostarczone towary zostały zapłacone w wysokościach wynikających z wystawionych przez wykonawców faktur VAT i we właściwych terminach. Nowo zakupione środki trwałe zostały zaewidencjonowane na koncie 013 – „Pozostałe środki trwałe”, tj. z uwzględnieniem opisu ujętego w załączniku nr 3 „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych” do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13.09.2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁶⁰.

▪ § 4300 Zakup usług pozostałych

Objęte kontrolą wydatki w łącznej kwocie 279 380,58 zł, zostały zrealizowane w maju 2022 r. na zakup usług:

- wykonanie dokumentacji, inwentaryzacji i wykonanie analizy bezpieczeństwa pożarowego obiektu SA– 147 600,00 zł;
- ochrony fizycznej budynku, monitoringu i patroli interwencyjnych przy ul. Wojska Polskiego 2 w Łomży – 2 881,20 zł;
- ochrony fizycznej osób i mienia w obiekcie SA przez Beta Security System Sp. z o.o. – 46 357,52 zł;
- wykonywania prac porządkowo – czystościowych w obiekcie i na terenie posesji SA– 15 642,80 zł;
- odprowadzania i oczyszczania ścieków - 479,61 zł;
- przeglądu drożności przewodów kominarskich (wentylacyjnych) – 400,00 zł;
- abonamentu zwykłego rocznego płatnego parkowania w podstrefie A w Białymstoku – 1 900,00 zł;
- usunięcia awarii instalacji wodnej – 3 690,00 zł;
- obsługi prawnej na podstawie umowy nr G-2410-89/2021 – 3 567,00 zł x 2;
- dostępu do systemu informacji prawnej Legalis – 943,91 zł,
- dostępu do systemu LEX firmy Wolter Kluwer S.A. dla pracowników SA – 5 004,35 zł,
- subskrypcji – pakiet podstawowy (utrzymanie oprogramowania SAWA) – 2 931,59 zł,
- subskrypcji Veeam Backup - 44 415,60 zł.

Stwierdzono, że dokonane wydatki były celowe i wiązały się z funkcjonowaniem Sądu. Należności za ww. usługi zostały uregulowane terminowo w wysokościach wynikających z faktur.

▪ § 4340 Zakup usług remontowo-konserwatorskich

Objęto kontrolą wydatki w łącznej kwocie 150 793,40 zł, z czego kwotę 7 800,00 zł wydatkowaną w 2021 r., zaś kwotę 142 993,40 zł w 2022 r. Wszystkie wydatki związane były z koniecznością wykonania robót remontowo – konserwatorskich. Stwierdzono, że były one zasadne i celowe a należności za nie zostały uregulowane terminowo w wysokościach wynikających z faktur.

3) § 4270 Zakup usług remontowych

Na wydatki związane z realizacją bieżących remontów w 2022 r. wydatkowano kwotę 126 731,17 zł, tj. 99,99% przyjętego na kwotę 126 733,00 zł planu.

⁶⁰ Dz. U. z 2020 r., poz. 342.

Próba kontrolną objęto wydatek na kwotę 1 716,01 zł związany z naprawą samochodu służbowego⁶¹. Wydatek był zasadny i celowy, został uregulowany w wysokości i terminie wynikającym z wystawionej faktury.

4) § 4410 Podróże służbowe krajowe

W planie finansowym na rok 2021 na ten cel zaplanowano kwotę 116 647,00 zł, z czego zrealizowano 116 436,26 zł co stanowiło 99,81 % planu, natomiast w planie na rok 2022 zaplanowano wydatki w wysokości 125 241,00 zł, z czego zrealizowano 125 236,50 zł, co stanowiło 99,99 % planu.

Powyższe wydatki zostały szczegółowo opisane w pkt. 2 niniejszego dokumentu.

5) § 4450 Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów

Na realizację wydatków w ramach ww. § zaplanowano i wydatkowano środki finansowe w wysokości odpowiednio: 349 000,00 zł w 2021 r. i 1 400 000,00 zł w 2022 r. Kontrolą objęto dokumentację 2 umów pożyczek⁶², w których sumaryczna kwota wyniosła 600 000,00 zł.

Możliwość przyznawania sędziom na szczególnych zasadach pomocy finansowej (pożyczki) na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych przewidziana została w art. 96 *usp*. Warunki przyznawania ww. określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 lipca 2012 r. w sprawie sposobu planowania i wykorzystywania środków na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów oraz warunków przyznawania pomocy finansowej z tych środków⁶³. Na podstawie powyższego rozporządzenia w SA ustalono *Regulamin przyznawania pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów obszaru Apelacji Białostockiej*⁶⁴. Umowy pożyczek zostały zawarte zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dokumentacja zanim została zaopiniowana przez Dyrektora i Kolegium Sądu była weryfikowana pod względem formalno – prawnym oraz merytorycznym - oceny realności spłaty pożyczki. Główny księgowy potwierdzał posiadanie środków w planie finansowym. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o przyznanie pomocy finansowej przez Prezesa Sądu i zawarciu umowy pożyczki do Oddziału Finansowego kierowane było wspólne pismo Prezesa i Dyrektora Sądu o wypłatę przyznanej pożyczki. W Oddziale Finansowym do ww. sporządzane było odrębne polecenie przelewu asygnowane przez Gł. księgowego i zatwierdzone do wypłaty przez Dyrektora. Wypłata była dokonywana bez zbędnej zwłoki.

Na podstawie skontrolowanych dokumentów stwierdzono, że wydatki zostały poniesione w wysokościach ustalonych w planie finansowym. Wydatki związane z udzielaniem pożyczek na potrzeby mieszkaniowe sędziów i prokuratorów oceniono pozytywnie.

6) § 4700 Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej

W ramach paragrafu zaplanowano i wydatkowano środki finansowe w wysokości odpowiednio: 82 036,00 zł w 2021 r. i 50 150,00 zł w 2022 r. Kwota objętych próbą wydatków wynosiła 8 590,00 zł w 2021 r.

Zawarte umowy zlecenia w 17 z 19 były związane z zaplanowanymi stażami urzędniczymi i asystenckimi w Apelacji Białostockiej⁶⁵. Pozostałe 2 umowy zlecenia również były na

⁶¹ Ford Mondeo o nr rej. BI 5002L.

⁶² Nr 4/2022 zawartą 13.12.2022 r. oraz 2/2022 zawartą 16.12.2022 r.

⁶³ Dz.U. z 2012 r., poz. 830.

⁶⁴ Zarządzeniem nr 022/40/16/A Prezesa Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 marca 2016 r.

⁶⁵ Zgodnie z § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratur oraz odbywania stażu urzędniczego (Dz. U. z 2017 r., poz. 485, ze zm.) oraz § 2 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie stażu asystenckiego (Dz. U. z 2014 r., poz. 881, ze zm.).

przeprowadzenie wykładów⁶⁶, ale nie związanych z ww. stażami. Poza 1 wyjątkiem⁶⁷ treść zawartych umów była bardzo ogólna - nie zawierały szczegółowego opisu przedmiotu, zakresu czynności jakie zleceniobiorca winien zrealizować, zapisów dotyczących kar z tytułu nieterminowego bądź nienależytego ich wykonania.

Rozliczenie zawartych umów z 1 wyjątkiem⁶⁸ następowało na podstawie rachunków wystawionych i przedłożonych przez wykonawców. Żaden z przedstawionych rachunków nie zawierał informacji na temat sposobu zapłaty (przelewem czy gotówką). Przedmiotowe informacje nie znalazły się również w żadnej z zawartych umów zlecenia. Wg kontrolujących zasadnym byłoby rozważenie umieszczenia zapisów o ww. w zawieranych umowach zlecenia lub w rachunkach.

Dokumenty dotyczące ww. wydatków zawierały, dokonane przez osoby do tych czynności upoważnione, adnotacje o przeprowadzonej kontroli merytorycznej, formalno-rachunkowej i wstępnej. Należności z nich wynikające zostały uregulowane w terminie. Stwierdzono, że wydatki były celowe oraz zostały poniesione w wysokościach ustalonych w planie finansowym.

Mając powyższe na uwadze, wydatki związane z szkoleniami pracowników ocenia się pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na stwierdzone uchybienia dotyczące m.in.:

- niewskazania w treści umów zapisów dotyczących: kar umownych, warunków odstąpienia od umowy oraz umożliwiających skuteczne dochodzenie roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem, w tym zasad ich odbioru;
- niezamieszczanie w umowach zapisów dotyczących sposobu uregulowania wynagrodzenia poprzez określenie formy płatności np. przelewem na konto bankowe z ewentualnym wskazaniem jego numeru, na które zleceniobiorcy powinni otrzymywać wynagrodzenie;
- braku na rachunkach przedstawionych przez zleceniobiorcę (w szczególności pracowników Sądu, z którymi zawierano umowy zlecenia) informacji o sposobie zapłaty należności, co w konsekwencji utrudniało weryfikację dokonanych wypłat.

7) § 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych

Na realizację wydatków inwestycyjnych w 2022 r. zaplanowano środki finansowe w wysokości 13 359 544,00 zł (wydatkowano 13 359 542,70 zł). Kwota objętych próbą wydatków wynosiła 22 310,36 zł w 2022 r. Ujęcie w planie przedmiotowej kwoty było celowe i zasadne; wynikało ze zobowiązań określonych zawartymi kolejno w 2020 r. i 2021 r. umowami⁶⁹.

Stwierdzono, że rozliczeń umów dokonywano prawidłowo, tj. zgodnie z ich zapisami; usługi nadzoru rozliczane były miesięcznie według ich procentowego zaawansowania wykazanego w dołączanych do faktur protokołach odbioru usługi nadzoru.

Należności za prace będące przedmiotem umów zostały uregulowane w terminie, na podstawie faktur wystawionych przez wykonawców.

⁶⁶ Wykładów w ramach szkolenia obronnego organizowanego dla inspektorów ds. obronnych sądów okręgowych oraz pracowników sądów rejonowych wyznaczonych do prowadzenia spraw obronnych (umowa z 12.05.2021 r.) oraz wygłoszenie wykładu nt.: Bioterroryzm – jako zagrożenie dla bezpieczeństwa funkcjonowania Państwa” (umowa z 28.09.2021 r.).

⁶⁷ Umowa nr 18/OB./2021 z 28.09.2021 r.

⁶⁸ W tym przypadku została wystawiona faktura.

⁶⁹ Nr 2/NA/G/20 z 3.08.2020 r. dotyczącej pełnienia nadzoru przez zespół projektantów przy „Budowie budynku Sądu Rejonowego w Grajewie ul. Wojska Polskiego” w zakresie zgodności wykonywanych prac z dokumentacją projektową oraz nr G-381-7/21 z 17.06.2021 r. na usługę wykonania aktualizacji projektu budowlanego w zakresie zagospodarowania terenu dla inwestycji „Budowa budynku dla Sądu Rejonowego w Grajewie przy ul. Wojska Polskiego”.

8) § 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych

Na realizację wydatków inwestycyjnych kolejno zaplanowano i wydatkowano środki finansowe w wysokości 6 073 476,00 zł (wykonanie 6 073 474,13 zł) w 2021 r. oraz 7 088 937,00 zł (wykonanie 6 954 974,08 zł). Kwota objętych próbą wydatków wynosiła 707 186,04 zł w 2021 r. oraz 2 495 999,64 zł w 2022 r.

Ujęcie w planie przedmiotowych kwot było celowe i zasadne. Wydatki wiązały się bezpośrednio z funkcjonowaniem Sądu. Rozliczenia umów dokonano prawidłowo, tj. zgodnie z ich zapisami - na podstawie wystawionych faktur VAT wraz z protokołem odbioru.

Reasumując, wszystkie poddane kontroli wydatki, w tym zrealizowane w ramach postępowań w trybie ustawy *Prawo zamówień publicznych* oraz zamówień o wartości poniżej 130 tys (opisane szczegółowo w pkt. 1.5 niniejszego dokumentu) zostały dokonane w granicach kwot określonych w planie finansowym i w prawidłowej wysokości, na zakupy i usługi związane z zapewnieniem właściwego funkcjonowania Sądu oraz służące realizacji jego celów, tj. zgodnie z art. 44 ufp.

[akta kontroli str. 475- 1975]

4. **Prawidłowość dokumentowania i ewidencjonowania wydatków.**

Wszystkie dokumenty księgowe poddane kontroli spełniały wymogi w zakresie dowodu księgowego określone w art. 21 *uor*. Dokumenty dotyczące wydatków zawierały, dokonane przez osoby do tych czynności upoważnione, adnotacje o przeprowadzonej kontroli merytorycznej, formalno-rachunkowej i wstępnej, o sposobie zagospodarowania i przeznaczenia zakupionego towaru lub miejsca zrealizowanej usługi. Dokumenty zostały zatwierdzone przez Dyrektora. Wysokość poniesionych wydatków odpowiadała kwotom wynikającym z dowodów księgowych. Wydatki zostały prawidłowo zakwalifikowane i ujęte w ewidencji księgowej Sądu. Dokonane wydatki zostały prawidłowo zakwalifikowane i ujęte w ewidencji księgowej, tj. z zastosowaniem zasad określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie *szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*⁷⁰.

IV. **OGÓLNA OCENA DZIAŁALNOŚCI SA**

Mając na względzie ustalenia kontroli oraz oceny częściowe badanych obszarów, ogólnie działalność Sądu w badanym zakresie oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami. Na powyższą ocenę wpływ mają oceny częściowe, dotyczące niżej wymienionych obszarów działalności.

Obszar wydatkowania środków publicznych w ramach postępowań realizowanych w trybie ustawy *Prawo zamówień publicznych* oraz zamówień o wartości poniżej 130 tys. oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami ze względu na:

- treść obowiązujących w okresie objętym kontrolą *Zarządzeń z 2017 r. i 2019 r.* opartą na nieobowiązującej od 1.01.2021 r. *Pzp z 2004 r.*, zamiast na *ustawie Pzp* od tego terminu;
- określenie w *Zarządzeniu z 2022 r.* zbyt wysokiej kwoty (20 000,00 zł netto), poniżej której w przypadku zamówień na dostawy lub usługi sporządzanie umowy w formie pisemnej lub elektronicznej jest fakultatywne zamiast obowiązkowe, co nie gwarantuje prawidłowego zabezpieczenia interesów SA;
- błędy w treści oświadczeń składanych na podstawie art. 56 ust. 4 *ustawy Pzp* przez osoby biorące udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu wszystkich

⁷⁰ Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 ze zm., Dz. U. z 2022 r., poz. 513 ze zm.

- 3 kontrolowanych postępowań o udzielenie zamówienia oraz osobę udzielającą zamówień, co budzi wątpliwości w zakresie zachowania przez SA zasady przeprowadzenia tych postępowań w sposób przejrzysty, tj. zasady określonej w art. 16 pkt 2 ustawy Pzp;
- nieprzekazanie Prezesowi UZP informacji o złożonych ofertach w zakresie jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, czym naruszono przepis z art. 81 ust. 1 ustawy Pzp;
  - dokonanie potwierdzenia udzielenia jednego zamówienia podprogowego o szacunkowej wartości zamówienia przekraczającej kwotę 20 000,00 zł netto na podstawie pisemnego zamówienia, zamiast zawarcia pisemnej umowy, co było niezgodne z *Zarządzeniem z 2022 r.*;
  - zamieszczenie w BZP 3 ogłoszeń o wykonaniu umowy z uchybieniem 30 dniowego terminu określonego w art. 448 ustawy Pzp.

Gospodarowanie środkami transportu w Sądzie oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami ze względu na:

- brak wewnętrznych procedur określających tryb i zasady korzystania z samochodów służbowych;
- prowadzenie w kontrolowanym okresie *Ewidencji wyjazdów służbowych w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku* w sposób ciągły tj. bez podziału na poszczególne lata;
- brak informacji o sposobie odbioru należności przez pracownika w rozliczeniach poleceń wyjazdów służbowych.

Realizacja wydatków ujętych w planie finansowym na dany rok budżetowy oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami dotyczącymi:

- braku informacji o sposobie odbioru należności przez pracownika we wnioskach o refundację kosztów zakupu okularów korygujących wzrok;
- zawarcia w treści projektów (wzorów) umów i w zawartych 3 umowach dotyczących postępowań zapisów w zakresie prawa do naliczenia zamiast obowiązku naliczenia – nałożenia przez SA kary umownej z tytułu odpowiednio: odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy lub w przypadkach wskazanych w umowie. Jednocześnie w umowach zlecenia zawieranych w kontrolowanym okresie (m.in. z pracownikami Sądu) brak było zapisów dotyczących: kar umownych, warunków odstąpienia od umowy oraz umożliwiających skuteczne dochodzenie roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem, w tym zasad ich odbioru. Powyższe nie było przejrzyste i nie zabezpieczało skutecznie interesów SA;
- braku zapisów w umowach zlecenia dotyczących sposobu uregulowania wynagrodzenia poprzez określenie formy płatności np. przelewem na konto bankowe z ewentualnym wskazaniem jego numeru, na które zleceniobiorcy powinni otrzymywać wynagrodzenie;
- braku na rachunkach przedstawionych przez zleceniobiorców (w szczególności pracowników Sądu) informacji o sposobie zapłaty należności wynikającej z rozliczenia umów zlecenia co, w konsekwencji utrudniało weryfikację dokonanych wypłat.

W zakresie dokumentowania i ewidencjonowania wydatków Sąd przestrzegał przepisy *uor* oraz zasad klasyfikowania wydatków publicznych według działów, rozdziałów i paragrafów określonych w załącznikach do rozporządzenia Ministra Finansów w *sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*.

Wydatki nie przekroczyły planów finansowych Sądu a zobowiązania zaciągane były w ich granicach. Wydatków dokonywano w sposób racjonalny, oszczędny i celowy.

Na tym czynności kontrolne zakończono.

W związku z powyższym wnosi się o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz zapobieżenie ich powstawaniu w przyszłości, w tym w szczególności:

1. Zapewnienie w przyszłości aktualnych podstaw prawnych dla opracowanych i obowiązujących w SA procedur wewnętrznych dotyczących zamówień publicznych.
2. Obniżenie aktualnie obowiązującej w SA kwoty 20 000,00 zł netto, dotyczącej zamówień podprogowych, poniżej której sporządzanie pisemnej umowy jest fakultatywne, a nie obowiązkowe, co ma na celu zagwarantowanie prawidłowego zabezpieczenia interesów SA.
3. Przestrzeganie przepisów *ustawy Pzp* poprzez:
  - wprowadzenie mechanizmu zapewniającego przejrzystość (art. 16 pkt 2 *ustawy Pzp*) podczas składania oświadczeń, o których mowa w art. 56 ust. 4 *ustawy Pzp*, przez osoby do tego zobowiązane, w szczególności wykonujące podwójne czynności lub pełniące podwójne funkcje w postępowaniu, w tym też rozważenie wprowadzenia tego mechanizmu w zakresie kierownika zamawiającego i osoby udzielającej zamówienie,
  - przekazywanie każdorazowo Prezesowi UZP informacji o złożonych ofertach w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego (art. 81 ust. 1 *ustawy Pzp*),
  - terminowe zamieszczanie w BZP ogłoszeń o wykonaniu umowy (art. 448 *ustawy Pzp*).
4. Przestrzeganie przepisów wewnętrznych dotyczących zawierania pisemnej umowy przy udzielaniu zamówień podprogowych o szacunkowej wartości zamówienia przekraczającej obecnie kwotę 20 000,00 zł, z jednoczesnym uwzględnieniem zalecenia zawartego w pkt. 2.
5. Zamieszczanie w projektach (wzorach) oraz treści zawieranych umów zapisów obligujących SA do nakładania i naliczania wykonawcy kary umownej, stosownie do ustaleń opisanych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.
6. Wprowadzenie wewnętrznych procedur określających tryb i zasady korzystania z samochodów służbowych, uwzględniających jednocześnie specyfikę jednostki.
7. Prowadzenie *Ewidencji wyjazdów służbowych w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku* z podziałem na kolejne lata.
8. Zamieszczanie w umowach zlecenie zapisów dotyczących sposobu uregulowania wynagrodzenia, poprzez określenie formy płatności; w przypadku płatności przelewem na konto bankowe z wskazaniem jego numeru.
9. Wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych wskazanych w pkt. 2 (str. 11) pisma z 15.09.2023 r., stanowiącego zastrzeżenia do ustaleń zawartych w *Projekcie wystąpienia pokontrolnego*, dotyczących formy wypłaty pracownikom SA wynagrodzenia oraz innych należności.

Stosownie do § 30 ust. 3 pkt. 1 i 2 komunikatu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość dotyczących przeprowadzania kontroli działalności administracyjnej sądów powszechnych⁷¹, proszę o przekazanie, w terminie do 31 stycznia 2024 r. pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z § 31 wyżej przywołanego komunikatu od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jakub Jamka
Zastępca Dyrektora
Biura Ministra

⁷¹ Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2015 r., poz. 236

Sporządzono w dwóch egzemplarzach:

1. Dyrektor Sądu Apelacyjnego w Białymstoku.

2. Wydział Kontroli w Biurze Ministra w Ministerstwie Sprawiedliwości – a/a.